

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Sted. f 12.

Franco per post. » 14.

DIERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

(Verschijnende driemaal in de week. Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIE

15 cents de regel

behalve 55 cents regel

Uithoofde van het PINKSTERFEEST zal de ~~Verspreiding~~ van aanstaanden Dinsdag niet verschijnen.

De jesuiten-kwestie in Frankrijk.

Ontelbaar en onbegrijpelijk zijn de aanvallen, welke de jesuiten, in Frankrijk, te verduren hebben gehad. Eindelijk is het zoo ver gekomen, dat de heer THIERS, die zich volstrekt populair wil maken, het gouvernement geïnterpelleerd heeft omtrent het bestaan der jesuiten in Frankrijk; en ofschoon de drijfveer, welke den heer THIERS aanspoorde, voor hem persoonlijk niet meer afgewerkt heeft dan zijn berucht rapport over het onderwijs, heeft echter zijne interpellatie den weg geopend tot eene reeks van treurige gebeurtenissen, welke in Frankrijk tegen de godsdienst te wachten staan.

Het valt niet te ontkennen, dat de heer THIERS niet geleid is geworden door het wezenlijk belang van staat en godsdienst. Hij heeft geen ander doel, dan weder aan het roer der zaken te komen, waaraan hij eenmaal gestaan heeft, doch het welk hij aan behendigeren dan hij, heeft moeten overdoen. Van hooger hand geene genoegzame ondersteuning meer vindende schijnt hij populariteit te zoeken. Zich eens in de keuze der middelen vergist hebbende, ter zake van het onderwijs, heeft hij thans die der jesuiten aanvaard, en oogenschijnlijk met beteren uitslag, ofschoon hij niet verkregen heeft wat hij verlangde en tot eene capitulatie is moeten overgaan.

De gelegenheid was voorwaar zeer geschikt. De Zwitsersche onlusten werden immers aan de jesuiten toegeschreven; en wat ook bezadigde en voortreffelijke mannen redeneerden, om te overreden, dat de jesuiten-kwestie slechts een voorwendsel geweest was voor eenige heethoofden om het volk op te ruijen en tot huine omwentelings-gezinde plaunen te doen mede werken: men schreeuwde en lasterde zoo luid, dat het wel de jesuiten waren, die in Zwitserland den burgerkrijg aangestoken hadden, dat de taal der waarheid en der gezonde rede geen genoegzamen ingang kon vinden.

De heer THIERS dacht dus, dat het oogenblik gekomen was om weder eens eeren aanval op het oppergezag te beproeven. Bij onderscheidene gelegenheden, waarbij het gouvernement onlangs hevig aangevallen werd, hield hij zich schuil, zoodanig zelfs, dat de tijding gelezen hebben, dat de heeren

THIERS en GUITOT (de kat en de muist) met elkander verzoend waren. Maar nu was het oogenblik daár om eenen beslissenden slag te wagen. Het gouvernement zou nopens de jesuiten geïnterpelleerd worden, en dit moest noodwendig hetzelfde in een moeilijk standpunt brengen. Weigerde het de gevraagde uitdrijving der jesuiten, dan stelde het zich tegen de wet; bewilligde het in die uitdrijving, dan stelde het zich in openlijke tegenkanting met de geestelijkheid, en zou het voor de omnipotentie der jesuiten, die zich zelfs tot over den Paus uitstrekt, moeten zwichten. Zoo dacht de heer THIERS.

En inderdaad, het gouvernement bevond zich in oene onbejelijke s elling. Het heeft er zich niet met kracht durven uitredde, maar eenen behendigen middenweg gekozen, die, wel is waar, instel verliest, maar hetzelfde den weg tot toekomstige moeilijkheden wijd openzet. De heer MARTIN (DU NORD), die als minister der eerediensten de interpellatie moest doorstaan en beantwoorden, heeft de onwettigheid erkend van het bestaan der jesuiten als associatie in Frankrijk, en na veel over de voorzichtigheid, waarmede het gouvernement in deze omstandigheid te werk moest gaan, gezegd te hebben, verklaarde hij, dat deswege onderhandelingen met de hooge kerkelijke overheid aangeknoopt waren, en verbond zich, althans zedelijk, om indien die onderhandelingen niet tot een gewenscht einde leidden, die wetten in uitvoering te zullen brengen.

Zeer zeker, indien de heer THIERS hierin niet eene zegepraal had meenen te vinden, had hij niet nagelaten, het gouvernement te bestrijden in de stelling dat het in de wetten wapens vond en die niet wilde toepassen; dat het de wet vóór zich had en echter met de kerk wilde onderhandelen. Maar de sluwe THIERS weet te goed, dat men in zekere omstandigheden veel van den tijd moet overlaten en zag wel, dat het gouvernement zich hierin een net verward heeft, waaruit het niet ligt zal los raken.

Wat van dit alles de gevolgen zullen zijn is in de toekomst verborgen. Maar wij hebben alle redenen te vreezen, dat de Kerk het offer wezen zal. Neen, het zijn niet alleen de jesuiten, op wie het gemunt is. Eene partij, der goddeloosheid toegedruet en dus der Kerk vijandig, heeft zich in Frankrijk magtig gemaakt. Door laster en magtspreu-

ken, door schijnheiligen en misleiden, voert zij ten strijde tegen de Kerk en gebruikt den naam der jesuiten en het schuld der wetten, om tegen haar te woeden. De tijd zal leeren, of, wanneer eenmaal het stelsel van vervolging tegen de jesuiten zal omhelsd worden, niet de geheele geestelijkheid, de geheele godsdienst, onder den naam en den haat aan de jesuiten gezwoeren, zullen vermengd worden. Met al hare sluwheid verraadt de vijandige partij van tijd tot tijd die bedoelingen, en zelfs een der redenaars in de kamer heeft ronduit beweerd, dat dit de eerste zaak was, welke met de Kerk moest uitgemaakt worden, en dat de overige van zelve volgen zouden.

Overigens hebben de discussiën weinig belangrijks opgeleverd, doordien de minister al dadelijk de kwestie op het terrein der wettelijkheid verplaatste. De heer DUPIN stond den heer THIERS terzijde; de heer BARRIÈRE verdedigde met de hem bekende warmte en ijver de zaak der jesuiten, roepende overtuigd, dat het hier ook de zaak der Kerk gold. Een ander redenaar, hoest eenige der honderdmaal herhaalde en honderdmaal wederlegde beschuldigingen weder voorgezongen, en eindelijk heeft de heer THIERS zijne interpellatie tot een votum van vertrouwen gereduceerd, dat door de overgrote meerderheid is aangenomen. De vrienden van schandaal hebben zich dus in hunne verwachtingen te leure gesteld gezien; ofschoon niettemin de grondslag gelegd is tot eene reeks van gebeurtenissen, welke niet dan met angstvallige beschroomdheid kunnen te gemoet gezien worden.

ITALIË.

Men schrijft uit Rome, 24 april: Heden heeft de H. op het Vatikaan een openbaar consistorie gehouden, in hetwelk de Opper-Herder aan huine openb. Asquini en Zaccaria den kardinaal-hoofd heeft ter hand gesteld.

De advokaat van het consistorie, mgr. Tosti, vervolgens eene aanspraak tot den H. V. welke hij voor de derde maal voorslede, lig verklaring van Louis-Marie Grignon, de fort stichter van de congregatie der missionarissen van den H. Geest.

Dit openbaar consistorie werd daarop door zingen van het te Deus besloten.

AMERIKA.

De stoombank Sallow, den 7 april van naar New-York vertrokken, met drie honderd passagiers, is 's nachts tegen een rif geslo-

totaal verbrjzeld. In de verwarring, welke door het uitzetten der booten veroorzaakt werd, ontstond er brand op het schip; onmogelijk is het, om het schriktoonend, het zich oopveed, te beschrijven. Vrouwen en kinderen, die in groot getal op de boot zich bevonden, liepen ten deel jammergeschrei aan. Door een bijzonder geluk yagden de beide stoomschepen *Express* en *Rochester* op korten afstand; twee honderd passagiers van de *Swallow* werden door deze schepen opgenomen; de overige honderd vijftig kwamen in de verwarring, die het aanbrengen van hulp moeilijk maakte, elendig om.

DUITSCHLAND.

De koning van Beieren heeft aan diegenen zijner onderdanen welke zich aangesloten hebben aan de sekte van Ronge en Ciersky, of die zich in het vervolg daar aansluiten zullen, verboden, om zich openlijk Catholijken te noemen.

Zooals men weet, is in Oostenrijk ten aanzien dier scheurmakers denzelfden maatregel genomen.

En inderdaad, niets is bespottelijker dan hunne aanspraak op den naam van Catholijken. Niet alleen verwerpen zij de grondvoorschriften van het Catholicismus, maar zij halen met eenen pennestreek een aantal christelijke leerstellingen door, welke ten allen tijde door de algemeene Kerk zijn erkend als de ware, en als de grondslag van de geopenbaarde godsdienst vormende. Dat zij zich protestantsch noemen; dit is wél; dat is de eenige naam die hun past; en dan nog moet men dit woord in deszelfs uitgestrekten zin nemen, dat is te zeggen, op de wijze zooals heden ten dage het meerendeel der secten, die zich buiten het Catholicismus gevormd hebben, dit verstaan. Want om zich als protestanten op de wijze van Luther, bijvoorbeeld, uittegeven, daaraan mogen zij niet denken. De monnik van Wittemberg zou, indien hij met die nieuwe hervormers te doen had gehad, in zijn woordenboek geene uitdrukkingen hebben gevonden hard genoeg om hen te schandmerken. En wezenlijk: zij zijn even zoo ver verwijderd van de belijdenis van Augsburg als van de Catholijke leerstellingen. Zij gehoorzamen aan niets dan aan de bedorvenste ingevingen van het rationalismus; en men kan van hunne leeringen zeggen wat een protestantsch schrijver gezegd heeft van een in Duitschland berucht boek: dat zij namelijk even zoo geschikt zijn voor de mahomedanen, voor de Chinezen en voor de aanbidders van Boudha, als voor de door het philosophismus voortgebrachte secten.

Sedert eenigen tijd heerscht in sommige gedeelten van Hongarije een hongersnood, die de grootste verwoestingen aanrigt. Het is vooral in het comitaat van Arva dat hij het hevigst woedt. De berigten, die men van daar ontvingt, behelzen hieromtrent inderdaad ijselijke bijzonderheden. Menschen en besten leven van hetzelfde voedsel en onlangs vond een wondheeler van Zazira, die het lijk van een door den honger omgekomen jong mensch ontleepte, nog hooi in zijn maag.

FRANKRIJK.

De kamer der afgevaardigden zet de beraadslagingen voort over het ontwerp betrekkelijk de wapening van Parijs. Hevig door de heeren Joly, Arago en de Lamartine bestreden, heeft de wet in den generaal Paixbans eenen verdediger gevonden.

Tu hoog toe hebben slechts drie sprekers het ontwerp verdedigd. En echter houdt men zich van deszelfs aanneming verzekerd.

Volgens den *Constitutionnel* was den 5 dezer in de kamer der gedeputeerden het gerucht in omloop, dat de heer Rossi niet geslaagd was in de aan hem opgedragen zending bij het hof van Rome hetwelk bepaaldelijk de partij der jesuiten trok. Dit bericht zou, volgens genoemd dagblad, het ontslag

van den heer Martin du Nord ten gevolge hebben gehad.

Sedert eenige dagen hebben, dan op het kas- en dan aan in de van justitie en van dienst, langdurig, omstreden, raden, eenen, met de invelding, beide personen, der Gids, kamers plaats, benoemde te bepalen hoed, met ten opzichte der godsdienstige genootschappen handelen zal.

Een vreesselijk ongeluk is den 3 dezer in de vlakke van St. Denis, in de nabijheid van Parijs, aan eene der diligences van de heeren Lafitte en Caillard overkomen. De conducteur van eene diligence der koninklijke *messageries* de eerste hebbende willen voorbij rijden, zette zijne paarden in galop en raakte in de diligence van de onderneming Lafitte o. s. vast, met het gevolg dat deze geworpen werd. De paarden en de wagen zijn den postillon over het lijf gereden, die op de plaats dood is gebleven. Vijf of zes passagiers hebben min of meer ernstige kneuzingen bekomen.

De conducteur van de koninklijke *messageries* is boven van de *impériale* dood neer gevallen.

Dezer dagen zijn op den spoorweg van Parijs naar Rouaan proeven genomen met de elektrische telegraaf, welke volkomen aan de verwachting hebben beantwoord. De gameenschap was zoo snel, als of de toestellen in twee aan elkander grenzende vertrekken waren geplaatst, terwijl deze beide steden 160 kilometers van elkander gelegen zijn.

In den *Courrier de Lyon* leest men aangaande het aldaar gebeurd ongeluk nog het volgende:

Het getal lijkten, die tengevolge van het vreesselijk ongeluk op de brug *du Change* naar het hospitaal zijn gebracht, bedraagt 8, waarvan 7 nog moeten herkend worden; twee gekwetsten; vader en zoon, zijn insgelijks derwaarts gebracht; hun toestand is tamelijk voldoende. Het getal der slagt offers, zonder de gekwetsten en gekneusden te rekenen, schijnt tot dusver 11 te belooopen, waer behalve de 8, die naar het hospitaal zijn gebracht, zijn 3 regtstreeks naar hunne woningen geroerd.

Een geacht Parijsch dagblad laat zich over de redevoering des heeren Berryer, bij gelegenheid der interpellatiën over de geestelijke genootschappen, volgenderwijze uit:

In weerwil van deze stemming, welke al de armoede ontzet uit vlugten bestaande staatkunde aan den dag brengt, is de gansche drukpers nog niet roerd door de schoonklinkende toonen van waarheid en welsprekendheid, die de beroemde Berryer in de kamer heeft doen hooren. Het Catholijk geloof zal dan steeds op de ousterfelijke eer mogen bogen van, tot zelfs in zijne nederlagen, in het gezigt van vooringenomen vergaderingen, zijne verdedigers zedelijk te bezielen, dat, aldoor door de verdediging van deszelfs zaak, aan hunnen reeds persoonlijken roem zich terens de lauwer der onsterfelijkheid hecht. Het talent, door den geachten heer Berryer ten toep gespreid, is onbetwistbaar verheven boven dat van den heer Thiers, van den heer Dupin en van den heer Hebert; de wet, en vooral hare zedelijke en ware strekking, is nooit zegevierender uiteengetet en juist toegevoerd. Maar hoe zeer zijn die talenten, die redeneerkracht van den regtsgeleerde en van den staatsman niet verlevendigd, men verloorde ons de uitdrukking, niet van gedaante verwisseld geworden; door de ingevingen van een diep gewortelde overtuiging, van eenen heldhaftigen en immer streng beoefenden christelijken zin. De kamer heeft, volgens een vooruit beraamd plan, den heer Dupin en de betreuenswaardige taktiek der regering in het gelijk gesteld. Maar de geschiedenis en voor haar de Kerk, zullen in hunne geschiedrollen de inderdaad gedenkwaardige redevoering des heeren Berryer opteekenen. Zoek thans noch de Catholijke, noch de nationale partij; zij is daar waar men aldus spreekt en stemt. De gansche drukpers verkondigt het; de Kerk en Frankrijk zullen het vernemen en het zich steeds te binnen brengen.

BEELGIË.

Eene verschrikkelijke vreesdood, 1. veertig dooden, drie en twintig gebranden of verminkten. — Onder

dezen titel leest men in de *Gazette de Mons* van 6 mei.

Een ontzettend ongeluk is hier gisteren ten elf ure voor de middag voorgevallen. Zie hier eenige bijzonderheden die wij op de plaats den ramp zelve hebben waargenomen. Wij waarborgen u er over juistheid.

Gisteren maandag, ten 11 ure voor den middag, zagen de werklieden, die in de nabijheid der steenkolenproef *den Bas* bezig waren, een' dikken rook uit de opening der mijn nagaan; een ernstig ongeluk was voorgevallen. Toen die rook steeds toenemen en zij geen der mijnwerkers zagen boven komen, haastten zij zich daarvan aan de directeurs kennis te geven. Ten 11 ure bevonden deze zich op de plaats van het onheil.

In weerwil van het gevaar dat eene nederdaling in de grond op dit oogenblik aanbod, klom de directeur Plumet niets anders raadplegende dan ter hulp te komen, door een' der meesters knechts en zijnen zoon vergezeld, naar beneden.

Een vreesselijk schouwspel bood zich daar aan. In onderscheidene gaanderijen lagen daar eene menigte werklieden min of meer verninkt en verbrand maar nog levend; verder een nog grooter getal die geen het minste teken van leven meer gaven.

Het leed geen' twijfel; er had eene gasontploffing plaats gehad, te wege gebracht door de onvoorzigtigheid van een' der werklieden, die, in weerwil van het nadrukkelijk aan hem gedaan verbod en zonder zich te verzekeren of er al dan geen gevaar was, in eene der openingen de mijn had laten openen.

94 werklieden waren op het oogenblik van het ongeluk in de mijn aanwezig; 27 manner zijn zonder letsel, gezond en wel, boven gekomen; de overigen zijn allen omgekomen en min of meer gebrand en verminkt.

Het is een treurig schouwspel die moeders, die zusters, die dochters, die vaders, ieder oogenblik te zien aanloopen, dezen om een' vader, een' echtgenoot, genen om een' broeder en de laatsten om een' vader of een' zoon terug te vorderen, hen herkennende, onder dat tal misvattinge, verminkte lijkten, voor welke veertig op eengestapelde dooden gereed staan, om te voer immer aan het gezigt hunner weenende bloedverwanten te onttrekken.

NEDERLAND.

's HAGE, 8 mei. In de zitting van de tweede kamer der staten-generaal van heden is het ontwerp betrekkelijk het fonds voor den *landbouw*, met 23 tegen 24 stemmen afgekeurd. Daarna is de vergadering voor eenen onbepaalden tijd gescheiden. In de zitting van gisteren is besloten om de beraadslaging over het ontwerp van wet tot verbetering van den accijns op het zout uit te stellen tot na den afloop van een nog daarontrent van regeringswege te doen wetenschappelijk onderzoek.

AMSTERDAM, 7 mei. Het provinciaal gerechtshof van Noord-Holland heeft voorgisteren uitspraak gedaan in de zaak van het openbaar ministerie tegen den Indischen suikerfabrikant, den heer Cléban, en den beklagde schuldig verklaard aan de middelen van laster jegens den persoon van 's konings kabinets-directeur, den heer A. G. A. van Rappard. Het hof heeft het vonnis der arrondissements-regbank van 12 februarij 11. bekrachtigd. De heer Cléban is alzoo veroordeeld tot eene gevangenisstraf van drie maanden, f 100 boete en de kosten, benevens verlies van burgerrechten voor den tijd van vijf jaren.

Men vernemt, dat de verzoeken om gratie, ingediend door S. van Praag, J. G. Citroen, A. J. Slaizer, H. Pezaru, W. Lipsburg en J. M. Leippert, allen veroordeeld tot geesseling, met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt, tot het brandmerk en tot eene lichte huisstraf voor den tijd van vijf jaren, ter zake van het snoeijen en van misdadige deelneming aan het in omloop brengen van gesmeide muntspelden, welk straf de opgemelde personen door het prov. hof van Noord-Holland zijn veroordeeld, zijn gewezen van de hand.

UTRECHT, 7 mei. Op de paardentocht van roomburg zijn 553 paarden aangebracht. De paarden waren door de aankoopers voor Frankrijk hoog in prijs.

Deze groot ligt tussehen twee heuvelen, in een laagte, zoo danig dat men van den steenweg, die van Bousou naar Dour loopt te nauwernood de schorsteenen ziet.

Volgens opgave heeft de opbrengst van den vervoer van reizigers en goederen op den Rijnspoorweg over de afgelopen maand april bedragen f 27,874.10.

ROTTERDAM, 7 mei. Door de heeren Brinkman en de Vos alhier is eene vennootschap aangegaan ter uitoefening der zijdeteelt.

ASSEN, 5 mei. Men verneemt dat het epizoëtisch mondzeer, van welks ontstaan bij de runderen en varkens van den landbouwer F. L. Steenberg, te Kerkenbosch, gemeente Zuidwolde, provincie Drenthe, vroeger gewaagd werd, zich niet verder verspreid heeft, en de daarvoor aangetaste dieren geheel hersteld zijn.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 7 Mei.

Is ontvangen eene mededeeling van den minister van financiën, waarbij wordt kennis gegeven, dat, daar uit het algemeen verslag nopens de voordragt tot verbetering van den accijns op het zout gebleken is, dat er bezwaren gerezen zijn van wetenschappelijke aard, het noodzakelijk is, dat deswege een nieuw onderzoek plaats hebbe, en vermits de deskundige hoofdambtenaar door ziekte verhinderd wordt om al dadelijk met dat onderzoek een aanvang te maken, zoo verzoekt z. exc. de beraadslagingen over dit ontwerp te verschuiven, tot dat de regering in staat zal zijn van dat nader onderzoek de resultaten te kunnen mededeelen. Dien overeenkomstig wordt de beraadslaging over dit ontwerp voorloopig uitgesteld en de discussie over het fonds voor den landbouw, welke vrijdag zou plaats hebben, gesteld op morgen.

Daarna worden de beraadslagingen gehouden over het ontwerp nopens de uitoefening der takken van geneeskunst. De heeren Menso, Brouwer, Thorbecke, Telting, van Goltstein, den Tex, Aemaet en Luzac hebben allen het ontwerp bestreden, en kwamen terug op de punten, die reeds bij het voorloopig eindonderzoek in de afdeelingen waren ter sprake gekomen.

De heeren ~~Menso, Brouwer, Thorbecke, Telting, van Goltstein, den Tex, Aemaet en Luzac~~ hebben, als deskundigen, het wetsontwerp in al des elfs bijzondere deelen ontleed, en hoezeer de behoeften aan een veranderde wetgeving op dat punt erkennende, meenden zij nogtans als resultaat van hun onderzoek te moeten opgeven, dat men liever het bestaande onvolledige moest behouden, dan het nieuw gebrekkige in te voeren.

Ten slotte is het ontwerp met 44 tegen 18 stemmen afgestemd.

LATERE BERIGTEN.

Bij de plaats gehad hebbende algemeene verkiezingen voor den grooten raad van het kanton Lucent, zijn van de tachtig nieuw benoemde leden, slechts negen radikalen gekozen, terwijl de overige eenenzeventig allen behooren tot de behoudende partij.

Den 3 dezer heeft de Vorort al de nog op de been zijnde eedgenootschappelijke troepen afgedankt.

De algemeene beraadslaging in de kamer der Fransche afgevaardigden over de wapening der Parijsche fortificatiën is den 6 dezer gesloten geworden. De kamer is vervolgens, in hare zitting van den 7 dezer, overgegaan tot de behandeling der afzonderlijke artikelen. Bij het vertrek der post had zij nog geen besluit genomen.

De heer Guizot heeft zijne ambtgeboden doen weten, dat hij hoop in staat te zijn, bij de discussiën over het budget van buitenlandsche zaken, zijne portefeuille wederom op te nemen.

Het schijnt dat het gerucht van het ontalg des heeren Martin du Nord ongegrond is. De minister behoudt zijne betrekking in weerwil van het mislukken der onderhandelingen met den H. Stoel.

(Correspondentie.)

De *Moniteur* bevestigt de koninklijke besluiten, houdende benoeming van zeven nieuwe pairs van Frankrijk. Het zijn de heeren Deffaudis, Guestier, de Gousselles, de Chastellux, Girard, Lacoste en Napoleon Duchâtel.

Men leest in de *Sentinelle de l'Algérie*:

De militaire berigten uit het westen zijn niet gunstig. Tusschen Cherchell en Miliauh is eene hevige overval geworden. Wij hebben 60 gewonden en 20 doden gehad.

De *Moniteur* zou na aloop van het feest, dat bij de geboorte van konings naamfeest had gegeven, aan het hoofd van al de bevelen en troepen vertrekken, om de oproerige stammen te tuchtigen.

Mengelwerk.

VERVOLGING VAN HET CATHOLICISMIUS IN RUSLAND.

(Vervolg en slot van No. 53.)

« Nog heeft men nieuwlings verscheidene kloosters opgeheven, onder anderen het klooster der Carmelieten te Wilna, dat door het gansch rijk vereerd werd, uithoofde van deszelfs kerk, welke van menigvuldige wonderen getuige is geweest; het klooster der zendelingen, als ook dat der Dominikanen en Franciskanen, alle drie in dezelfde stad gelegen, en het klooster der Dominikanen van Lukiszki.»

« De kloosterlingen der orde van den H. Basilus, die aan hun geloof zijn getrouw gebleven, heeft men in de schismatieke kloosters verspreid.» Hetgeen met eene wezenlijke gevangenzetting en een onafgebroken dwingen tot afval gelijk staat.

« De wereldlijke priesters der vereenigde Grieksche kerk, worden gebruikt tot assistenten in de Russische kerken.»

Men weet dat gemeenschap in heilige zaken, met ketters of schismatieken door de Kerk geacht wordt als gemeenschap in de ketterij of de scheuring zelve.

« De Roomsche priesters, die de H. H. Sakramenten aan de vereenigde Grieken toedienen, stellen zich bloot aan verbanning naar Siberie. De kerkelijke Szejt, een der warmste ondersteuners der geestelijkheid, is naar Oremburg verbannen. Vijf Roomsche priesters zijn weggevoerd naar Nerczjusk, op de grenzen van China. Meer anderen zijn verspreid te Jenisek, te Irkuzk en in de volkplantingen van Siberie. Een hunner, die tegenwoordig te Tobolsk verblijft, is meer dan twintig jaren prior geweest van een klooster te Wilna.»

Zoo vindt men in Rusland de bloedige geweldendarijen der Fransche revolutie weder. In den tijd van eene vreedzame en wettige regering bloot Rusland niet, zich te zetten op de lijn der godvergetenste omwentelingen, die ooit bekeerd zijn! Wat vermag niet religie-haat!

Met de kloosters, welke men nog heeft laten bestaan, is het niet beter gelegen.

« Het is verboden in de kloosters oversten te kiezen. Zij zijn afhankelijk van *visitators*, welke de kerkeraad uit leeken benoemt. Alle novicie huizen zijn gesloten. Zelfs de novicen, die aan alle wetten van het rijk voldaan hebben, en dus van hunnen adeldom en van hunne onafhankelijke fortuin bewijzen hebben geleverd, zijn niet tot hun doel kunnen komen. Vele novicen zijn verjaagd, anderen wachten sedert jaren te vergeefs om hunne beloften afteleggen.»

Hoe gegrond hebben de Catholijken zich altijd tegen elke verordening der wereldsche magt over het inwendig beheer van de kloosters verzet, niet alleenlijk als tegen een' aanslag op hunne vrijheden, maar ook als tegen een' aanslag op het Catholijk geloof. Welke redenen ook de wereldlijke magt voorgaf, zagen zij dieperdoor, en zij hebben zich nooit bedrogen, met die redenen te beschouwen als een' mom, om ongemerkt het kloosterleven te vernietigen. Het is hier de plaats niet daarover te redeneren; wij wilden slechts herinneren en Rusland tot voorbeeld nemen, dat de vernietiging der kloosters onder de middelen behoort, om, ten laatste, in een rijk de vernietiging van het Catholiciasmus voor te bereiden. Zonder kloosters kan de Kerk bestaan; maar men weet, dat de kloosters de scholen zijn eener vaste, vooral godsdienstige wetenschap, dat die wetenschap bijzonderlijk daar in uitoefening overgaat, en dat de Kerk zich ten duidelijkste in de kloosters als eene levendige maatschappij

voordoet, die magtig is om de volmaakste overeenstemming, aldus opoffering en mededeeling in gevoelens en verlangens zelve, door eeuwen heen daartestellen. Hieruit beoordeele men de inzichten niet zoo zeer van hen, die onder Willem I, tegen bezworen trouw, de uitsterving der kloosters bevolen en de grondwettige verordening van Willem II, waardoor hun bestaan werd gehandhaafd, luidkeels afkeurden, als van hen, die in Nederland en elders nu nog elke gelegenheid aangrijpen, om hunnen blinden haat tegen het Catholijk geloof, door hunnen haat tegen de kloosters en kloosterlingen, bot te vieren. Met de kloosters te vernietigen, vernietigde men ook de stille en eenzame toevlugt eener diepe studie, en die wetenschappelijke vereenigingen die vrij en ongehinderd elkander de vruchten van eener arbeid van honderde jaren van hand tot hand overgaven. — Dat zijn daadzaken, ten ongenade schreeuwen van vijanden: het Catholicismus bestaat door domheid, en de domheid door de kloosters. Welnu, die lieden kunnen gebieden, en welke verlichting gaat er op? De losbandigste verspreiding van hunne eigene droomen, de hardnekkigste en onregtvaardigste verdrukking van een anders gevoelen. — Frankrijk, dat de zegeviering der zoogenaamde filosofie met bloed betaald heeft, geeft heden nog stof tot de hardsteverwijtingen, welke een van deszelfs pairs hetzelfde onlangs zoo vrijmoedig toewierp. De radikalen van Zwitserland beproeven om door burgerbloed de stem der tegenpartij te versmoren. — In Pruisen weigert men den Catholijken een blad op te rigten, dat hen verdedigt, omdat zulks te midden der menigte van vijandige dagbladen en wederregtelijk uitgegeven brochure... niet noodig is. — In Nederland; — hoe heeft men daar niet alles op het spel gezet, om het onderwijs ten dienste eener partij in alle opzichten te monopoliseren. Rusland vereenigt dit alles.

Het hooger godsdienstig onderwijs zien wij in handen der regering.

« Even eens is het aan de kloosters verboden van iemand, wie hij ook zij, eenig godsdienstig onderwijs te geven. Men heeft alle drukkerijen, die in de kloosters bestonden, opgeheven, hare persen verkocht, en den opbrengst besteed tot verfraaijing der kathedraalen. In het vervolg zal door het geheele rijk geen enkel godsdienstig werk kunnen gedrukt worden, tenzij in de Catholijke hooge school te Petersburg.»

Men herinnere zich uit het voorgaande, hoe en onder welken invloed die hooge school is zaamgesteld.

Wie ontrouw is aan God, kan zelden doorgaans trouw zijn aan de menschen: en die den eigendom der ziel niet eerbiedigt, vertrapt weldra alle regten op lichamelijke zaken. Eene stelling, die elke godsdienstige vervolging heeft bevestigd; de herinnering aan de ruïnen van zooveel kloosters, aangelegden renten ont, tot alomtegenwoordige einden bestemd, doen ook in Nederland de dagen van vroegere vervolging niet vergeten. Spanje roofde de kloosterlijke goederen, welker vruchten reeds verloren zijn: — en kan het ook dan wel anders, dan dat Rusland door de algemeene volgorde van de eene tot de andere onregtvaardigheid worde voortgestuwd?

« Men weet, dat de geestelijkheid beroofd is van alle hare gewone inkomsten, van alle hare vaste goederen, van de opbrengsten der tinnen en van de kapitalen, welke zij bezat. Na komt men haar ook berooven van alle buitengewone inkomsten, voortspruitende uit alle verhuuren der aan de parochie toebehoorende gebouwen, of uit de jaerlijksche giften, die aan haar gedaan waren, en in het diocees van Wilna en klommen tot 11,000 zilveren roebels; in het diocees van Kamientec tot 1,300 roebels.»

« De wereldlijke geestelijkheid is ten prooi aan

